

La frase del dia

“És evident que cal acatar les sentències del TC i no ha de ser el TC qui persegueixi el seu incompliment”

Eva Granados, PORTAVEU DEL PSC AL PARLAMENT

Tribuna

Miquel de Palol. Escriptor

Trampes de l'apreciació

Fa algunes nits, en un moment de relax final del dia, vaig aterrar a una tele on passaven un reportatge sobre ovnis; *ufos*, en diuen en anglès, com tots vostès saben, “*Unidentified Flying Object*”, o sigui “objectes volants no identificats”. El reportatge groguejava d'una manera deliciosa, amb sentors de sèrie B d'anys seixanta i setanta del segle passat, amb testimonis més o menys traumatitzats, científics, polítics i militars retirats d'*attrezzo* surfejant entre l'esoterisme de via estreta i la ciència ficció de via encara més estreta, amb d'altres en el paper de l'escèptic per fer-ho una mica més digerible.

MÉS ENLLÀ DEL SIMPÀTIC disbarat general, n'hi havia un de semàntic que em va cridar especialment l'atenció: tots els que intervenien es referien al que havien vist en termes de “això que es va veure era un ovni o no ho era?”. Em sembla incontrovertible que, fins que no has identificat què és, si atenem estrictament a la definició, la cosa volant és un objecte no identificat, per tant un ovni, i en el moment en què se sap què és, deixa de ser-ho, resulti ser el que sigui. Però fent ús d'una mena de sinèdoque de difícil justificació, tothom identifica sense pensar-s'hi “ovni” amb “nau extraterrestre”, ignorant olímpicament que la lògica determina que, encara que després descobrim que era un globus sonda, un fenomen meteorològic, etcètera, fins aquell moment havia estat un ovni. Alguns discursos reblen el despropòsit dient: “No era un ovni, era un avió experimental.”

LA HISTÒRIA ÉS PLENA DE TANTES convencions circumstancials que s'han convertit en categories que un acaba preguntant-se fins a quin punt aquest no és el mecanisme bàsic del coneixement, o com a mínim un dels bàsics. És sabut per tothom que el concepte “me-

tafísica” el va inventar un copista –no pas Aristòtil–, sense ànim de denotar conceptualment el llibre, sinó amb l'únic afany de situar-lo materialment, amb esperit de bibliotecari –tot sigui dit amb tots els respectes–, al costat dels tractats de física. Aquest “més enllà de la física” no prové d'una intenció categoritzadora, sinó de la necessitat d'establir una distinció pràctica. Al marge de com hi podien haver incidit abans Anaximandre, Heràclit, Parmènides, Plató, era conscient el copista d'estar manejant una disciplina acabada de néixer com a tal? Construir realitats ideals damunt d'hipòtesis teòriques –perdó per la redundància, però crec que calia– desdobra contínuament el món en entelèquies.

LA PERCEPCIÓ NO ÉS UNA FACULTAT innata, sinó una disciplina que s'ensenya i s'aprèn en els primers anys de vida. En un cèlebre i bonic assaig, *Atrapant la llum* –recentment reeditat a Atalanta, tot i que aquest cronista el coneix d'una traducció de 1994 de l'editor Andrés Bello–, Arthur Zajonc explica i do-

“L'univers ens pica l'ullet contínuament i, no satisfets amb no acabar-lo d'entendre, els humans encara ens entretenim amb els nostres propis paranys lingüístics

cumenta amb casos clínics com la vista com a registre perceptiu no és un mecanisme objectiu com la càmera fotogràfica, sinó una facultat que s'educa, una disciplina fisiològica. Hi ha diversos casos de persones amb un problema mecànic als ulls, irresoluble quan van néixer, però no després dels avenços de la medicina i la tecnologia al pas dels anys; doncs bé, quan el problema físic als ulls s'ha pogut resoldre, el resultat no ha estat el miracle que veiem a les pel·lícules, sinó que l'individu continuava sense veure res, perquè no tenia el cervell configurat per processar la informació que els ulls li enviaven a través dels impulsos nerviosos. I com més avançada l'edat, pitjor.

AQUESTA REALTAT OBRE una expectativa realment nova sobre la idea que els humans tenim de nosaltres mateixos, sobre la distinció entre objectivitat i subjectivitat, molt més feble del que es creia fa uns anys, o fins i tot insignificant l'objectivitat. Tendim a donar per bona la visió humana perquè la càmera fotogràfica ens proporciona la mesura de la seva “objectivitat”. Però efectes de totes menes es produeixen amb els aparells fotogràfics i les màquines de cine, de vídeo, etcètera. Estem segurs que la nostra visió és correcta i objectiva perquè la corrobora la màquina fotogràfica? Estem segurs que no hem ajustat la pretesa objectivitat de la màquina fotogràfica a la forma de representació coincident amb la nostra visió?

I EL QUE VAL PER LA VISIÓ, no val per d'altres paràmetres de la percepció? I de les distincions conceptuals de la percepció? L'univers ens pica l'ullet contínuament i, no satisfets amb no acabar-lo d'entendre, els humans encara ens entretenim amb els nostres propis paranys lingüístics. Sort que de tota aquesta confusió ens conformem a dir-ne “vida”.

De set en set

Joaquim Nadal i Farreras

Aragó per Aragó

Dilluns passat es va presentar a la Fundació Valvi el llibre de Narcís-Jordi Aragó: *Escriure i viure. 20 anys de columnes (1993-2013)*. Es tracta d'una selecció feta pel mateix Aragó d'entre les més de 800 columnes publicades a *El Punt*. La tria és seva, els criteris de la tria, també, i l'estructura del llibre en apartats també ho és. En un cert sentit i amb materials de vint anys, ens trobem davant d'una mena de testament sobre la literatura periodística i, específicament, sobre el gènere de l'article breu en què Aragó excel·lí per damunt dels estàndards que ell mateix predicava. La selecció que Aragó va fer amb la col·laboració d'Anna Sánchez prescindeix dels articles de tema polític, econòmic i local i es presenta amb una ordenació temàtica seguint criteris que defugen l'exhaustivitat i l'ordenació cronològica. És, doncs, un llibre fet per Aragó malgrat que, com ens explica Mariàngela Vilallonga en el pròleg, és un llibre “que ell ja no veuria”. I és veritat que no l'haurà pogut tocar i amanyagar, però és ben bé el llibre que va voler ell i que ell mateix va imaginar i crear.

Que aquest volum enceti una col·lecció que porta el nom de Narcís-Jordi Aragó i en què en el futur s'aniran publicant treballs que tractin de la seva obra i de la seva aportació em sembla un gest rellevant de la Fundació Valvi. Vull, però, sobretot, assenyalar el gust de llegir plegats textos esparsos que desfilen pels racons de la memòria. I constatar, com fa la professora Vilallonga, que Aragó “ha estat un excel·lent columnista” i que “les seves columnes són un model de periodisme”.

I m'agradaria subratllar que malgrat la finestra oberta a tot Catalunya que va ser *Presència*, com ho expressa el mateix llibre d'Aragó *Periodisme sota sospita* (Acontravent), queda pendent injustament un reconeixement català explícit d'aquest escriptor i periodista que trià d'exercir des de Girona.

Sísif

Jordi Soler

